

Folketingets Kulturudvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

8. november 2020

Folketingets Kulturudvalg har den 26. oktober 2020, efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Henrik Dahl (LA), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 56 (Alm. del), som jeg hermed besvarer.

Spørgsmål:

Kan Danmarks Radio vurdere, hvorvidt et stillbillede anvendt til satire-formål i et "meme" er i strid med deres ophavsret uden at foretage en konkret juridisk vurdering af det enkelte "meme"?

Svar:

Til brug for besvarelsen har jeg indhentet et bidrag fra DR, som oplyser følgende:

"Deling af DR's indhold via såkaldte "memes" – fotos tilsat tekst – på sociale medier har i den seneste tid været genstand for debat. Det sker efter, at DR i to konkrete tilfælde har henvendt sig til to instagram-konti for deling af stillbilleder fra DR's programmer via "memes" uden tilladelse.

DR's indhold er – lige som alt andet indhold – ophavsretsligt beskyttet. Dvs. at indholdet som udgangspunkt ikke må gengives uden DR's forudgående tilladelse, *jf. ophavsretsloven § 2*. Der er visse undtagelser hertil, og DR skal foretage en konkret vurdering af om en given brug af DR's indhold er i strid med ophavsretten.

I debatten om deling af "memes" på sociale medier har den såkaldte "parodiundtagelse" til ophavsretten været nævnt i pressen. Den har været omtalt som en særlig adgang til at bringe satirisk indhold, som beror på et hensyn til ytringsfriheden.

Parodiundtagelsen er et almindeligt ophavsretligt indskrænkingsprincip, hvor ophavsmænd generelt må tåle parodier og travestier. Princippet er ikke skrevet ind i

ophavsretsloven, men det er et almindeligt anerkendt princip, som også er nævnt i forarbejderne til ophavsretsloven, jf. *Folketingstidende 1959/60 Tillæg A, spalte 2693*.

Det er ikke fastlagt generelt og entydigt, hvorvidt gengivelser via ”memes” kan kategoriseres som parodier. Denne uklarhed påpeges af professor Steen Schaumburg-Müller, jf. artiklen ”Er det forbudt at dele memes om ’Den Store Bagedyst’? Ekspert i tvivl” udgivet af *Journalisten* den 15. oktober 2020, der henvises til af spørger Henrik Dahl i KUU alm. del spm. 54.

Som følge heraf har DR besluttet som udgangspunkt ikke at påtale denne form for satiriske ”memes” fremover. Konkret betyder det, at DR fremadrettet kun vil reagere på ”memes” efter en konkret vurdering af, om indholdet fx er stødende over for medvirkende, eller hvis det kan sætte spørgsmålstegn ved DR’s uafhængighed af politiske eller kommercielle interesser. I vurderingen vil også hensynet til ytringsfriheden inddrages.

DR er generelt glade for, når befolkningen engagerer sig i DR’s indhold, men deling af DR’s indhold skal balanceres ift. en række øvrige hensyn:

For det første er det afgørende, at DR er uafhængig af økonomiske, kommercielle og politiske interesser, hvilket også fremgår af DR’s Public Service-kontrakt. Hensynet er, at der ikke må kunne rejses tvivl i befolkningen om troværdigheden af DR og DR’s indhold. Derfor vil DR påtale brug af DR’s indhold i kommercielle sammenhænge eller når DR’s indhold bruges til at fremme en bestemt politisk sag.

For det andet har DR et særligt hensyn til de aktører, som DR har erhvervet rettigheder fra, herunder skuespillere, fotografer, manuskriptforfattere, musikere, komponisterne, private producenter, indehavere af programformater mv. DR kan være forpligtet til at påtale krænkelse, hvis DR bliver opmærksom på, at DR’s indhold gives uden tilladelse.

For det tredje er DR underlagt konkurrencemæssig regulering, som tilsiger, at DR ikke må stille indhold gratis til rådighed for kommerciel aktivitet, idet det kan være konkurrenceforvridende, jf. *bekendtgørelse om den regnskabsmæssige adskillelse mellem DR’s, TV 2 DANMARK A/S’ og de regionale TV 2-virksomheders public servicevirksomhed og anden virksomhed*.

Hvis DR bliver bekendt med brug af DR’s indhold uden forudgående tilladelse, foretager DR en konkret juridisk vurdering af den pågældende situation ud fra en samlet vægning af ovenstående hensyn. Det står dog ikke i modsætning til, at DR også kan påtale en mere systematisk brug.

Tilsvarende er satire og parodier en vigtig del af den danske kultur og fællesskab, som DR ønsker at støtte op om – uanset, om DR eller andre er genstand herfor.

I de konkrete sager var der tale om påtale over for to Instagram-profiler med en omfattende brug af DR's indhold, og brugen blev derfor påtalt generelt."

Jeg hæfter mig ved, at DR ifølge ovenstående har besluttet som udgangspunkt ikke at påtale satiriske "memes" fremover og kun vil reagere på "memes" efter en konkret vurdering af, om indholdet har en stødende karakter eller kan kompromittere DR's uafhængighed af politiske eller kommercielle interesser.

Det er ifølge lov om radio- og fjernsynsvirksomhed DR's bestyrelse, der er DR's øverste ledelse, mens DR's generaldirektør varetager den daglige administrative og økonomiske ledelse af DR. DR's bestyrelse og generaldirektør har således ansvaret for DR's administration af rettigheder.

Joy Mogensen